

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΟΣ

(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ)

5

Δέκατον μέσον προστασίας τῆς μητρὸς εἶναι ἡ κατ' οἶκον παρακολούθησις καὶ διαφώτισις τῶν ἐγκύων ὑπὸ ἐπισκεπτριῶν ἢ μαιῶν. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀνωτέρω ἐργασίας εἶναι νὰ μάθουν αἱ ἐπίτοκοι ὅλα ἐκεῖνα ποῦ πρέπει νὰ γνωρίζουν καὶ νὰ ἐφαρμόζουν διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς ὑγείας των, τὰ τῆς προετοιμασίας τοῦ τοκετοῦ, τὰ τῆς ὑγιεινῆς τοῦ μέλλοντος νὰ γεννηθῆ παιδιοῦ των κλπ., θέματα μεγάλης σημασίας διὰ τὴν πρόληψιν τῶν τόσων κινδύνων ἐκ τῆς ἐγκυμοσύνης, τοῦ τοκετοῦ, τῆς λοχείας κλπ. Ἡ διαφώτισις αὕτη πρέπει ἐπ' εὐκαιρίας νὰ ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ σημαντικωτάτου θέματος τῆς ἀναπαραγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐγκυμοσύνης, τῆς ἐνδομητρίου ἀναπτύξεως τοῦ ἐμβρύου, τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ τοκετοῦ καὶ γενικῶς τῆς παρασκευῆς τῆς ἐγκύου δι' ὅλα τὰ ἐπακόλουθα τοῦ γάμου, διὰ τὰ ὁποῖα τὸ πλεῖστον τῶν γυναικῶν ἔχουσι τελείαν ἄγνοιαν καὶ τῶν ὁποίων ἡ γνῶσις ἔχει πλέον εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μητρότητος. Τὰ θέματα ὅμως αὐτὰ ἀσφαλῶς πρέπει νὰ διδάσκωνται πρὸ παντὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖον καὶ νὰ ἀποτελοῦν οὐσιώδη κεφάλαια τῆς ἐν τῷ σχολείῳ μορφώσεως τῆς νεολαίας, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀποφύγουν οἱ μαθηταὶ τὰς τόσον θλεθρίας ἐπιδράσεις τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἡ ἄγνοια ἐπὶ θεμάτων καὶ ἐνστικτων σημαντικωτάτων, ποῦ κατευθύνουν δλόκληρον τὴν ζωὴν μας.

Ἐνδέκατον μέτρον μητρικῆς προστασίας εἶναι ἡ ἀπόλυτος προτίμησις εἰσαγωγῆς τῶν ἐγκύων εἰς ὅλα τὰ ἰδρύματα περιθάλψεως. Σκοπὸς τοῦ μέτρου τούτου εἶναι ἡ παροχὴ βοήθειας εἰς τὴν μητέρα κατὰ

τὸ δυνατόν ταχύτερον καὶ ἐγκαιρότερον, τοῦτο δὲ ἔχει ἐπίδρασιν σπουδαίαν ἐπὶ τῆς ὑγείας τῆς τε ἰδίας καὶ τοῦ ἐμβρύου τῆς. Ἡ ἐγκαιρος καὶ κατάλληλος περίθαλψις καὶ ἐπέμβασις, ὡς εἶναι γνωστόν, πράγματι σώζει, ἐπὶ ἐγκύου δὲ σώζει δύο ψυχάς, ἐνῶ ἡ καθυστέρησις δύναται νὰ γίνῃ πολλάκις πρόξενος ἀπωλείας δύο ὑπάρξεων. Καὶ εἶναι εὐχάριστος ἡ διαπίστωσις ὅτι εἰς ὅλα τὰ προηγμένα κράτη ἔχει δημιουργηθῆ κοινὴ συνείδησις περὶ τῆς προτιμῆσεως τῆς ἐγκύου, κατὰ προτεραιότητα, διὰ κάθε περίθαλψιν, νομίζομεν ὅμως ὅτι πρέπει ἐπ' αὐτοῦ νὰ ὑπάρχῃ καὶ σχετικὴ νομοθεσία, διὰ τὴν πρόληψιν ἀντιθέτου συμπεριφορᾶς ἐναντι τῆς ἐπιτόκου, τῆς ὁποίας ἡ κατάστασις εἶναι ἱερά καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει ὑπὸ πάντων νὰ ὑπολογίζεται, νὰ ἐκτιμᾶται ἢ ν' ἀντιμετωπίζεται.

Δωδέκατον μέτρον νομοθετικὸν διὰ τὴν προστασίαν τῆς μητέρας ἀπὸ τῆς θνησιμότητος εἶναι ἡ ποινικὴ δίωξις τῶν ἀμβλώσεων. Ἡ ἀμβλώσις, ὡς εἶναι γνωστόν, εἶναι ἡ ἐγκληματικὴ ἔκτρωσις, ἡ ὁποία εἰς τὰ περισσότερα κράτη τιμωρεῖται διὰ νόμου μὲ βραχείας ποινὰς τόσον διὰ τὸν ἐνεργήσαντα τὴν ἀμβλώσιν ὅσον καὶ διὰ τὴν γυναῖκα ἡ ὁποία ὑπέστη ταύτην, ὡς καὶ διὰ πάντα τρίτον ὃ ὁποῖος συνετέλεσεν εἰς ταύτην. Τὸ πνεῦμα τοῦ Νομοθέτου ἦτο νὰ προστατεύσῃ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς μητέρας ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς ἀμβλώσεως (ἐπιλόχειον πυρετόν, διάτρησιν τῆς μήτρας, κλπ.), διότι ἐπίστευεν ὅτι διὰ τοῦ νόμου τούτου δὲν θὰ ἐγένοντο ἀμβλώσεις. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμβλώσεως εἶναι τόσον ἰσχυρά, ὅταν

ὑπάρχουν κοινωνικοὶ πρὸς τοῦτο λόγοι, ὥστε οὐδεμίαν ἐπίδρασιν σήμερον νὰ ἔχη ὁ σχετικὸς ἀπαγορευτικὸς νόμος, λόγῳ καὶ τῆς σχετικῆς εὐκολίας μὲ τὴν ὁποίαν δυστυχῶς γίνεται αὐτή. Ἐλάχισται εἶναι σήμερον αἱ περιπτώσεις ἐγκυμοσύνης νομίμου ἢ ἐξωγάμου αἱ ὁποῖαι καταλήγουν εἰς τὸν τοκετόν, ὅταν ἡ γυνὴ ἐπιθυμῇ τὴν ἔκτρωσιν. Ἀπεναντίας, ἡ ἀπαγόρευσις συντελεῖ εἰς τὸ νὰ γίνωνται κρυφαὶ ἔκτρώσεις ἀπὸ ἐμπειρικὰς μαίας κλπ. ὑπὸ ἀνθυγιεινὰς συνθήκας, μὲ ἀποτέλεσμα τὰς διαφόρους ἐπιπλοκάς ἐκ τούτων, πολλάκις θανατηφόρους, χωρὶς νὰ μειοῦται ἐν τούτοις ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀμβλώσεων. Διὰ τοῦτο πολλὰ κράτη, πρὸ τῶν κινδύνων τῶν κρυφῶν ἔκτρώσεων καὶ τῆς ἀνωφελοῦς διὰ νόμου ἀπαγορεύσεώς των, ἐθέσπισαν τὴν δημιουργίαν ἀντισυλληπτικῶν σταθμῶν, οἱ ὅποιοι καὶ τὰ ἀντισυλληπτικὰ μέτρα ἐλευθέρως συμβουλεύουν, καὶ τὰ πρὸς τοῦτο μέσα χορηγοῦν, καὶ τὰς ἔκτρώσεις ποῦ δὲν δύνανται ν' ἀποφύγουν ἐκτελοῦν, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τῆς ἀσφύας καὶ τῆς ἐπιστήμης, χωρὶς νὰ δημιουργοῦνται οἱ κίνδυνοι ἐκ τῆς ὑπὸ ἀνθυγιεινὰς συνθήκας ἀμβλώσεως. Νομίζομεν δὲ ὅτι εἰς τὴν πραγματικότητα ὁ ἀπαγορευτικὸς τῆς ἀμβλώσεως νόμος ὄχι μόνον δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον πρόξενος βλαβῶν τῆς υγείας τῶν μητέρων γίνεται, καὶ πρέπει κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἀντιμετωπισθῇ τὸ πρόβλημα τῶν ἀμβλώσεων καὶ τῶν βλαπτικῶν ἀποτελεσμάτων ἐκ τούτων.

Δέκατον τρίτον νομοθετικὸν μέτρον προστασίας τῆς μητρότητος εἶναι ἡ προστασία ἐξωγάμων μητέρων δι' ἀναζητήσεως τοῦ τεκμαρτοῦ πατρὸς. Ὁ σχετικὸς νόμος ἔγινε μὲ τὴν ιδέαν νὰ ἀνακαλυφθῇ ὁ κατὰ τεκμήριον πατέρας τοῦ παιδιοῦ, ὁ ὅποιος νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἔξοδα συντηρήσεως τούτου, τὰ ὁποῖα πολλάκις ἐπαρκοῦν καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τῆς μητρὸς, ἐὰν συμβαίνῃ ὁ πατὴρ νὰ εἶναι εὐπόρος, ὁπότε αἱ ἐξώγαμοι μητέρες δὲν θὰ κατέφευγον εἰς τὰς ἐπικινδύνους ἀμβλώσεις, αὐτοκτονίας, ἐγκαταλείψεις τοῦ βρέφους κλπ., καὶ οὕτω θὰ ἀπεφεύγοντο αἱ τόσοσιν καταστρεπτικαὶ συνέπειαι τῆς ἐξωγάμου συλλήψεως. Ἀκόμη ὁ

Νομοθέτης ἠλπίζεν ὅτι ἀρκετοὶ εὐσυνείδητοι ἐξώγαμοὶ τεκμαρτοὶ πατέρες θὰ εὐρίσκοντο νὰ ἀναγνωρίσουν τὸ τέκνον των καὶ νὰ υἱοθετήσουν τοῦτο, ἢ νὰ νομιμοποιήσουν τὰς σχέσεις των μὲ τὴν μητέρα τοῦ παιδιοῦ των. Δυστυχῶς οὔτε ὁ πραγματικὸς φυσικὸς πατὴρ δύναται νὰ ἀνακαλυφθῇ βιολογικῶς, διότι δὲν ἔχομεν ἀπολύτους περὶ αὐτοῦ ἀποδείξεις, οὔτε καὶ τὰ δικαστήρια ἠμποροῦν νὰ δικάσουν ἐπὶ ἐνδείξεων, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἀποδείξεων καὶ μαρτύρων. Ἀλλὰ μήπως ὑπάρχουσι μάρτυρες αὐτόπται τῶν τοιούτων περιπτώσεων καὶ γεγονότων; Ἀσφαλῶς ὄχι, καὶ ἐπομένως ἀπαλλάσσονται ὅλοι οἱ φερόμενοι ἐπὶ δικαστηρίῳ τεκμαρτοὶ πατέρες, καὶ θύμα εἶναι πάντοτε ἡ γυναῖκα. Τοῦτο δὲ γνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων αἱ ἐξώγαμοι μητέρες καὶ καταφεύγουν εἰς τὰς ἀμβλώσεις καὶ τὰς λοιπὰς ἀπονενωμένους πράξεις, εἰς βάρος τῆς ζωῆς καὶ τῆς υγείας των. Διὰ τοῦτο νομίζομεν ὅτι καὶ ἡ σχετικὴ περὶ τούτου νομοθεσία οὐδὲν οὐσιαστικῶς προσφέρει ὑπὲρ τῆς προστασίας τῆς μητρὸς ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει κατ' ἄλλον τρόπον νὰ διαρρυθμισθῇ καὶ συμπληρωθῇ ἡ ἀνωτέρω νομοθεσία, ἵνα καταστῇ ἀποτελεσματικώτερος ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον αὕτη ἐπιδιώκει.

Δέκατον τέταρτον μέτρον νομοθετικὸν μεγίστης σημασίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐργαζομένης μητέρας εἶναι ἡ διεθνῆς ἐργατικὴ νομοθεσία. Ἡ νομοθεσία αὕτη, ἀπὸ τοῦ 1919 γενικῶς ἐφαρμοζομένη, κατ' ἀρχὴν προστατεύει ὅλους τοὺς ἐργαζομένους, μικροὺς καὶ μεγάλους, καὶ ἰδιαίτερον τὴν ἔγκυον καὶ τὴν μητέρα, ἐπιβάλλουσα μέτρα προληπτικὰ καὶ θεραπευτικὰ, διὰ κάθε βλάβην ὀργανικὴν ἢ λειτουργικὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἐργασίας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ γυνὴ ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐξ ἀνάγκης εἰσέρχεται ἐνεργότερον καὶ εἰς μεγαλύτεραν κλίμακα εἰς τὴν βιομηχανικὴν ἐργασίαν, διὰ νὰ βοηθήσῃ καὶ αὕτη τὸ ἀνεπαρκὲς εἰσόδημα τοῦ ἀνδρὸς καὶ νὰ συμπληρώσῃ οἰκονομικῶς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας τῆς, καὶ ἐπειδὴ ἡ θέσις τῆς ἑναντι τῆς ἐργασίας ὡς ἐγκύου καὶ μητρὸς εἶναι λεπτοτέρα συγκρινομένη μὲ τὴν τοῦ

ἄνδρος, διὰ τοῦτο ἡ ἐργατικὴ νομοθεσία προβλέπει τὴν λήψιν μέτρων προστατευτικῶν, τὰ ὅποια βοηθοῦν τὴν ἔγκυον καὶ μητέρα, ἔνα ὑπὸ εὐνοϊκώτερας συνθήκας ἐργαζομένη φέρη εἰς αἴσιον πέρας τὸν τοκετὸν καὶ τὴν λοχείαν τῆς. Τὰ μέτρα αὐτὰ εἶναι πολλὰ καὶ διάφορα, ὡς π.χ. ἡ ἐπαρκὴς ἀνάπαυσις πρὸ τοῦ τοκετοῦ καὶ μετὰ τοῦτον, ἡ βελτίωσις τῶν οἰκονομικῶν ὄρων ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἡ ἄδεια τῆς παρέχεται διὰ διαφόρων ἐπιδομάτων (ὡς τοκετοῦ, γαλουχίας κλπ.), ἡ ἀλλαγὴ ἐργασίας τῆς ἀπὸ βαρεῖαν εἰς ἐλαφρὰν, ἡ ἀπαγόρευσις νυκτερινῆς ἐργασίας κλπ. Σκοπὸς δὲ ὄλων τῶν ὑπὸ τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας λαμβανόμενων μέτρων εἶναι νὰ βοηθηθῇ ἡ μητέρα καὶ ἐμμέσως τὸ παιδί διὰ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τῆς ἐγκυμοσύνης, τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς λοχείας, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῇ ἡ μητέρα νὰ ἀποφύγῃ τοὺς κινδύνους τῆς κήσεως, τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς λοχείας καὶ νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν ὑγιῆς εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς. Βεβαίως ἡ ἐργασία τῆς γυναικὸς, καὶ δὴ ἡ βιομηχανικὴ καὶ βαρεῖα, εἶναι ἀντίθετος καὶ ἐπικίνδυνος πρὸς τὴν βιολογίαν, τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς γυναικὸς, τῆς ὁποίας τὸ ὥρατον καὶ εὐτυχὲς βασίλειον εἶναι τὸ σπῆτι τῆς, τὰ παιδιὰ τῆς, τὸ νοικοκυριὸν τῆς, εἰς τὸ ὅποιον καὶ πολὺ περισσότερα καὶ σημαντικώτερα προσφέρει, διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ ὥραιότερου περιβάλλοντος διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄλην τὴν οἰκογένειαν, δηλαδὴ τὴν δημιουργίαν τοῦ καλοῦ σπιτιοῦ καὶ ὥραλου οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος. Καὶ εἶναι μὲν ἀνάγκη

πολλάκις ἡ οἰκονομικὴ συμπαράστασις τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν παύει ν' ἀποτελῇ δυστυχὲς γεγονός, καὶ δὴ διὰ τὴν γυναῖκα ἡ ὁποία ἐγίνε μητέρα καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἐργάζεται ἐξωοικιακῶς. Ἀκόμη εἶναι ἀνόητος νεωτερισμὸς τὸ νὰ θέλουν αἱ γυναῖκες νὰ ἐργάζωνται, διὰ λόγους οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας ἐκ τοῦ συζύγου των κλπ., παρασυρόμεναι ἀπὸ παράλογες νεωτεριστικὰς ἰδέας. Ἄς γνωρίζουν ὁμοῦ αὐταὶ ὅτι οὐδεμία γυνὴ σώας ἔχουσα τὰς φρένας θὰ ἤθελε νὰ ἀνταλλάξῃ τὴν θέσιν τῆς ὡς μητέρα, συζύγου καὶ νοικοκυρᾶς καλῶς προσηρμοσμένης, μετὴν θέσιν τῆς ἐργαζομένης γυναικὸς. Καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ ἐργαζομένη ἑξω τῆς οἰκίας τῆς γυναῖκα ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν ὑποταγῆς δυσαρέστου εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἀνάγκας τῆς, μετ' ὁποίας ἐπακόλουθα, διὰ τὴν ἰδικήν τῆς πρῶτα ὑγείαν καὶ ζωὴν, ἐκ τῆς βιομηχανικῆς ἰδίως ἐργασίας, ἡ ὁποία τὴν καταβάλλει καὶ προκαλεῖ διαφόρους ἀνωμαλίας τῆς ἐγκυμοσύνης, ὡς π.χ. ἀνώμαλα σχήματα τοῦ ἐμβρύου, πρόωρον ρῆξιν τοῦ θυλακίου, ἀποβολὰς κλπ., ἀλλ' ἰδίως διὰ τὴν ζωὴν τοῦ παιδιοῦ, τὸ ὅποιον πολλάκις γεννᾶται θνησιγενές, πρόωρον, ἀσθενικόν, λιποβαρὲς κλπ. Ἀποτελεῖ λοιπὸν δυσμενῆ κοινωνικὸν παράγοντα μεγάλης σημασίας ἡ κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην ἐργασία τῆς γυναικὸς, γεγονός γενικῶς παραδεδεγμένον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀνάγκη προστασίας τῆς βάσει τῆς διεθνοῦς ἐργατικῆς νομοθεσίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ἴατρος - Ἐπιμελητὴς
Ἑργονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

